

A Fővárosi Ítéltábla a **felperes jogi képviselője (felperes jogi képviselőjének címe)** által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, **I. rendű alperes jogi képviselője** által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű, a személyesen eljáró II.rendű alperes neve (**II. rendű alperes címe.**) II. rendű, III.rendű alperes neve (**III. rendű alperes címe.**) III. rendű és IV.rendű alperes neve (**IV. rendű alperes címe**) IV. alperesek ellen, szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében, a Fővárosi Törvényszék 2019. május 28. napján kelt 6.G.41.968/2018/10. számú ítélete ellen, a felperes részéről 12. és 13. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

R É S Z - É S K Ö Z B E N S Ő Í T É L E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és megállapítja, hogy a felperes és az I. rendű alperes, valamint az MKP Hitel Zrt. között 2007. január 23-án közjegyzői okiratba foglalt 03-F32-158184 számú ingatlant jelzálogjoggal biztosított ingatlanvásárlási jelzálogkölcsön szerződés deviza alapú kölcsönhöz megnevezésű szerződés érvénytelen.

A bíróság a szerződés 4.3. pont első mondatát az alábbiak szerint módosítja:

Az Adós az őt terhelő, a Kölcsön devizanemében meghatározott fizetési kötelezettségeit, azok - legfeljebb 213 forint/CHF árfolyam mértékig számított - forint ellenértékének az FHB 16801680-15818418 számú forint számlájára történő átutalásával köteles teljesíteni.

A bíróság a szerződés 9.1. pont második mondatát az alábbiak szerint módosítja:

Jelen szerződés aláírásával Adós tudomásul veszi, hogy ezen kockázat vagyoni hatásait 213 forint/CHF árfolyam mértékig ő viseli.

A bíróság a felek között létrejött szerződést az ekként módosított tartalommal érvényessé nyilvánítja. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítéltábla a felperes másodfokú perköltségét 100.000 (százezer) forintban, az I. rendű alperesét 50.000 (ötvenezer) forintban, a fellebbezési eljárási illeték összegét 236.160 (kétszázharminchatezer-százhatvan) forintban állapítja meg.

A rész- és közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

2007. január 23-án közjegyzői okiratba foglalt 03-F32-158184 számú ingatlanvásárlási jelzálogkölcsön szerződés deviza alapú kölcsönhöz elnevezésű szerződés (továbbiakban: szerződés) jött létre az I. rendű alperes mint hitelező és zálogjogosult, a felperes mint adós és zálogkötelezett, a II. és III. rendű alperesek mint zálogkötelezettek között 48.700 CHF összegű kölcsön erejéig, melyet az I. rendű alperes forintban vállalt folyósítani legfeljebb 7.000.000 forint összegben.

A szerződés 9.1. pontja szerint a kölcsön árfolyamkockázatával kapcsolatban az adós kijelenti, hogy az erre vonatkozó az **pénzintézt.** által részére nyújtott részletes tájékoztatást megismerte, a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őt terhelő árfolyamkockázattal tisztában van. A jelen szerződés aláírásával az adós tudomásul veszi, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. Kijelenti továbbá, hogy az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tette és a kockázatok fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelően mérlegelve vállalta.

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a szerződés 9.1. pontjába foglalt árfolyamkockázati tájékoztatás nem felel meg a jogszabálynak, az nem világos, nem érthető, ezért tisztességtelen, ezáltal a szerződés érvénytelen. Indokául előadta, hogy a szerződés csupán az ő nyilatkozatát tartalmazza arról, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást megismerte, azonban a kockázat lényegét, mértékét, következményét az I. rendű alperes vele nem ismertette. Előadta, hogy ténylegesen semmilyen tájékoztatás nem történt, ezért e kikötés nem felel meg a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 203. § (6)-(7) bekezdéseiben foglalt előírásoknak, a 2/2014. PJE határozat 1. pontjának. Utalt a 6/2013. számú PJE határozat 4. pontjára, miszerint a szerződés érvénytelenségének megállapítása esetén a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekedni. Számítása szerint - figyelemmel a DH2 törvény 37/A. §-ára a szerződéskötéskori MNB középárfolyam alkalmazásával - a fennmaradt tőketartozása 2.952.067 forint, melynek egyösszegű megfizetését vállalja annak kamataival együtt.

A II-III-IV. rendű alpereseket a szerződés érvénytelenségének az I. rendű alperessel szemben alkalmazandó jogkövetkezménye levonásának tüzésére kérte kötelezni.

Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Megítélése szerint a szerződés 9.1. pontjában rögzített tájékoztatás megfelel a jogszabályoknak és az Európai Unió Bírósága (EUB) C-51/2017. számú ítéletében foglaltaknak. Előadta, hogy - tekintettel a Kúria BH2012/G.4. számú elvi határozatára - nem kellett arról nyilatkoznia, hogy a hosszabb távra kötött szerződés ideje alatt mi lehet az árfolyamváltozás felső határa. E szerződéses pontban a felperes nyilatkozott arról, hogy a hitelező részletes tájékoztatását megismerte, azzal tisztában van, a kockázatot fizetőképességének és vagyoni helyzetének megfelelően mérlegelve vállalta. Megállapítható, hogy a felperes tájékoztatást kapott az árfolyamkockázatról, az számára világos és érthető volt, különben nem kötötte volna meg a szerződést.

Vitatta a felperes jogkövetkezményre vonatkozó számítását.

A jogi képviselő nélkül eljáró II-III-IV. rendű alperesek hatályos ellenkérelmet előterjeszteni nem tudtak.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 864.024 forint perköltséget, míg a feljegyzett 1.036.800 forint kereseti illeték az állam terhén marad.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a perbeli szerződés a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés, mely fogyasztási szerződésnek minősül, fogyasztóként pedig az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó értendő. A 2/2014. PJE határozat 1. pontja - az Európai Unió Bírósága (EUB) C-26/2013. számú döntésére is figyelemmel - rögzíti, hogy az árfolyamkockázat viselésének szabályai a főszoolgáltatás körébe tartoznak és nem zárják ki ezen rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálatát, ha azok nem világosak, nem érthetők. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a tájékoztatásnak a megkötendő szerződésre vonatkozóan, nem pedig az érdeklődési cselekményeihez kapcsolódóan kell történnie, ezért csak ebben a keretben értelmezhető a szerződő fél fogyasztói minősége. Ezért elegendő a szerződésben rögzített világos, érthető tájékoztatás, melyet szerződési nyilatkozata előtt a fogyasztó a számára kellő ideig megvizsgál, mérlegel, majd érett elhatározással dönt felőle. Sem a jogszabályok, sem az ahhoz kapcsolódó jogegységi határozatok, sem az EUB döntései nem tartalmaznak olyan előírást, hogy a tájékoztatásnak időben meg kell előznie és mennyivel kell megelőznie a szerződéskötést. Az előbbiekből kitűnően a szerződésbe foglalt tájékoztatás megfelel az előírásoknak, mert a fogyasztó számára lehetőséget biztosít a megfontolt döntés meghozatalára vagy az aláírás mellőzésére. E körben utalt a BDT2016. 3457. számú határozat indokolására.

A kölcsönszerződés a címében is megjelölte, hogy az deviza alapú szerződés, az 1.1. pont szerint a hitelező a svájci frankban rögzített kölcsönt forintban folyósítja legfeljebb 7.000.000 forint erejéig. Ebből a kikötésből is következik, hogy a svájci frankban megállapított kölcsön folyósítási pénznemére vonatkozóan olyan irányú változás is elképzelhető, amely a szerződésben rögzített forint összeget meghaladhatja, a hitelezőt terhelő ezen kockázatot a hitelező nem vállalja. A bíróság megítélése szerint az átlagos fogyasztó számára a hitelező részéről saját kockázatának ezen korlátozása kellő módon figyelemfelhívó arra, hogy az adós saját kockázatvállalását mérlegre tegye. A szerződés 1.4. pontja szintén a hitelező kockázatvállalásának korlátozását tartalmazza. A szerződés szerint a teljes hiteldíjmutató kiszámítása a forint 2007. január 22-én érvényes irányadó árfolyamán történik és az nem tükrözi a kölcsön árfolyamkockázatát. E kikötés is felhívta a figyelmet az adóst érintő árfolyamkockázatra, amely kizárólag őt terhelte. A szerződés 4.2. pontja szerint a kölcsön, a kamat havonta esedékessé váló része, továbbá a kezelési költség havi összege együtt képezi a havi törlesztőrészletet. A törlesztési értesítő a törlesztőrészlet deviza összegét, valamint esedékességének dátumát tartalmazza esedékességével együtt, a törlesztési értesítő az értesítő kiállításának időpontjában érvényes árfolyamon számolt törlesztőrészlet forint ellenértékét tünteti fel - tájékoztató jelleggel. E kitétel a törlesztőrészletek árfolyamkockázatának tartalmára vonatkozik. A szerződés 4.3. pontja szerint az adós a tartozás esedékességének napján érvényes árfolyamon köteles fizetési kötelezettségét teljesíteni. Mindezen szerződési kikötésekből következik, hogy a törlesztőrészlet a deviza árfolyam-változásának következtében változik. A szerződés 9.1. pontja szerint az adós a szerződésben foglalt árfolyamkockázattal összefüggő rendelkezéseken kívül megismerte az **pénzintézet** által adott részletes tájékoztatást is. Az adós az árfolyamkockázattal tisztában van, továbbá azzal is, hogy az kizárólag őt terheli, annak vagyoni hatásait ő viseli. A hatásokat alapos megfontolás tárgyává tette, a kockázatot mérlegelés után vállalta. Ezen tájékoztatóból az átlagos fogyasztó számára is érthető, hogy a változás kihat a fizetési kötelezettségeire és az árfolyamváltozásból adódó kedvezőtlen irányú törlesztőrészlet változás mértékét ő köteles fizetni. A bíróság figyelemmel volt az EUB C-51/17. számú ügyben hozott ítéletével kapcsolatban megjelent, a Kúria Konzultatív Testületének állásfoglalására, miszerint ezen ítélet nem tartalmaz olyan új szempontokat, amelyeket a Kúria már ne vett volna korábban figyelembe.

A tájékoztatás az EUB C-186/16. számú határozatban foglaltaknak is megfelel. A szerződés 9.1. pontja szerint az árfolyamkockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben az adós viseli. Ugyanezen feltétel szerint az adósra terhesnek mutakozó árfolyam-különbözetet a hitelező az adósra terheli. A szerződés e tekintetben korlátot nem tartalmaz, így minden rá nézve hátrányos változás következménye korlátozás nélkül őt terheli. Mivel az EUB C-186/16. számú ítélete visszautal a C-26/2016 (helyesen: C-26/13.) számú ítéletre, az abban foglalt jogértelmezést a Kúria a 2/2014. számú PJE határozatába beépítette. Így a tisztességtelenség vizsgálata során figyelemmel kellett lenni azon körülményekre, amelyekről az eladónak tudomása lehetett és ami a szerződés későbbi teljesítésére kihatott. A deviza árfolyamának változása mind irányát, mind mértékét tekintve nem tekinthető ilyennek. Arról sem kellett tájékoztatni az adóst, hogy az árfolyammozgás milyen piaci mechanizmus és egyéb körülmények hatására alakul, az meghaladja a szerződés keretét. Az ítélet szerint az alperesi tájékoztatás megfelelt a 2/2014. PJE határozat követelményeinek. A bíróság tekintetbe vette a Debreceni Ítéletábla más hitelezővel szemben hozott Pf.II.20.370/2018/4. számú ítéletében kifejtetteket is.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes élt fellebbezéssel, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását, kereseti kérelmével egyező döntés meghozatalát kérte annak kimondása mellett, hogy a támadott hitelszerződés árfolyamkockázat viseléséről szóló tájékoztatása miatt a szerződés érvénytelen. A szerződést forint kölcsönként kérte érvényessé nyilvánítani, mivel a deviza alapú kölcsönrel együtt megkötött forint alapú kölcsön feltételrendszere egyértelműen megállapítható. Másodlagosan kérte, hogy a bíróság az elsőfokú ítéletet helyezze hatályon kívül az irattelenes ténymegállapításokra figyelemmel és kötelezze az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására. Harmadlagosan a terhére megállapított perköltség felülvizsgálatát kérte, azt az IM rendelet szerint mérlegeléssel kérte meghatározni.

Fellebbezését azzal indokolta, hogy az I. rendű alperes a bíróság tájékoztatása (5. jegyzőkönyv 2. oldal) ellenére nem bizonyította, hogy az árfolyamkockázat tekintetében világos, érthető módon eleget tett tájékoztatási kötelezettségének. A közjegyzői okiratba foglalt deviza alapú kölcsönszerződés záró rendelkezései tartalmaznak utalást az árfolyamkockázat vonatkozásában, azonban a szerződés II. rész 14. oldal 9.1. pontja nem tekinthető megfelelő bizonyítéknak abban a tekintetben, hogy a szerződés megkötését megelőzően az I. rendű alperes megfelelő, döntést befolyásoló tájékoztatást nyújtott volna. Kiemelte a Kúria Konzultációs Testülete 2019. április 10. napján tartott ülésének megállapítását, miszerint „nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkezhető a szerződés egyes rendelkezéseiből” (4. pont). Az emlékeztető 5. pontja szerint a tájékoztatást tartalmazó okirat a szerződés megkötésével egy időben történő aláírása csak akkor nem kifogásolható, ha a félnek elegendő idő állt rendelkezésre annak áttanulmányozására, a szerződés aláírását megelőzően. Továbbra is fenntartotta álláspontját, miszerint semmilyen egyéb szóbeli vagy okirati tájékoztatást nem kapott, ilyen iratot az I. rendű alperes a bíróság felhívása ellenére sem nyújtott be. Mivel tájékoztatás egyáltalán nem történt, így annak világos, érthető volta nem vizsgálható.

Tévesnek tartotta azt az ítéleti megállapítást, hogy azért kötött deviza alapú hitelszerződést - vállalva az árfolyamkockázatot -, mert a kamat teher jóval kevesebb volt, mint a forint alapú hiteleknel. A perbeli szerződésből megállapítható, hogy a deviza alapú szerződéssel együtt kötött forint alapú hitelszerződésben 6,95% volt a kamatteher, a deviza alapúban 2,64%, azonban a forint alapú szerződés kezelési költsége 1,5%, míg a deviza alapú kölcsöné 2,66%. Az így számított különbözet pedig nem akkora, hogy vállalta volna a teljes és korlátlan, kizárólag őt terhelő árfolyamkockázatot.

A felperes kérte, hogy a bíróság vegye figyelembe az EUB C-51/17. számú ügy 71-78. bekezdésében foglaltakat, az ezen ügyben hozott döntést, valamint a C-188/17. számú ügy 41., 43., 46., 49. bekezdésében írtakat és a tanács döntését.

A felperes eltúlzottnak találta a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet szerinti, a törvényszék által megállapított 864.024 forint összegű perköltséget. Az I. rendű alperest jogtanácsosok képviselték, az általuk kifejtett tevékenység pedig nem állt arányban a kötelezés összegével.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak helyes indokaira tekintettel.

A II-IV. rendű alperesek ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

A felperes fellebbezésében sérelmezte, hogy a szerződés 9.1. pontja az árfolyamkockázatot teljes mértékben rá hárította annak ellenére, hogy az árfolyamkockázatról kielégítő tájékoztatást nem kapott.

Az EUB C-26/13. számú ügyben hozott ítéletében rámutatott, hogy a „szerződés elsődleges tárgyát”, vagyis a „főszolgáltatást” megállapító szerződési feltételeknek azok tekintendők, amelyek a szerződés jellemző szolgáltatását határozzák meg. A 6/2013. PJE határozat 1. pontja szerint a deviza alapú kölcsönszerződések jellegadó sajátossága többek között az, hogy e szerződéstípusnál az adós az adott időszakban irányadó forint kölcsönnél kedvezőbb kamatmérték mellett devizában adósodott el, amiből következően ő viseli az árfolyamváltozás hatásait. Önmagában az, hogy az árfolyamkockázat viselésének szabályai a főszolgáltatás körébe tartoznak, nem zárják ki ezen szerződési rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálatát abban az esetben, ha a rendelkezések nem világosak, nem érthetőek - figyelemmel a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásokra is.

A 2/2014. PJE határozat III.1. pontjára tekintettel vizsgálandó, hogy az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselése világos, érthető szerződési feltétel-e. A perbeli esetben a szerződés támadott 9.1. pontja azt az adósi kijelentést tartalmazza, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos részletes tájékoztatást megismerte, a devizahittel együtt járó és kizárólagosan őt terhelő árfolyamkockázattal tisztában van, tudomásul veszi, hogy e kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve tájékoztatta a peres feleket a bizonyítandó tényekről, azonban ennek ellenére az I. rendű alperes további bizonyítékot nem jelölt meg a tájékoztató tartalma vonatkozásában; így a rendelkezésre álló adatok (hitelkérelem, kölcsönszerződés 9.1. pontja) alapján magának a tájékoztatásnak a konkrét tartalma nem volt megállapítható.

Az EUB a C-51/17. számú ítélet rendelkező részének 3. pontjában, továbbá az indokolás 74-78. pontjaiban akként foglalt állást, hogy a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E követelmény magába foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is. A Kúria devizahiteles pereket vizsgáló Konzultációs Testülete a 2018. október 10-én megtartott ülésén kifejtette, hogy ez a jogi álláspont

tartalmilag megegyezik a 2/2014. PJE határozat 1. pontjának a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2015. november 9-10. napjain tartott Országos Értekezletén elfogadott értelmezésével.

A felek közt létrejött egyedi szerződésből megállapítható a kirovó és lerovó pénznem eltérése, a felek a mértékadó devizanemként a svájci frankot, míg a lízingdíjtarozás, a fizetendő lízingdíjak összegét forintban határozták meg (szerződés 1.1., 4.3. pont).

A szerződés 4.2. pontja szerint a kölcsön, valamint a kamat havonta esedékessé váló része, továbbá a kezelési költség havi összege együttesen képezi a havi törlesztő összeget. A törlesztőtörészet aktuális nagyságáról az első kamatperiódusra vonatkozóan a kölcsön folyósításának napjával, a további kamatperiódusokra vonatkozóan pedig minden kamatperiódus első napjával az Üzletszabályzatában (a továbbiakban: üzletszabályzat) rögzítettek szerint az eredeti esedékességi időpontok változatlanul hagyásával a kölcsönszerződés szerinti devizában új törlesztő összeget állapít meg, melyről az adóst 15 napon belül törlesztési értesítő megküldésével írásban értesíti. E rendelkezés szerint a törlesztési értesítő tartalmazza az aktuális kamatperiódus alatt fizetendő törlesztőtörészet deviza összegét, valamint esedékességének dátumát. A hitelezők vállalják, hogy a törlesztési értesítőben - tájékoztató jelleggel - feltüntetik a devizában meghatározott törlesztő részletnek, valamint ezen összeg 105%-ának az értesítő kiállításának időpontjában érvényes törlesztési árfolyamon számolt forint ellenértékét is, valamint az adós devizatörlesztéseinek nyilvántartására szolgáló számla aktuális egyenlegét. A szerződés 4.3. pontja is rögzíti, hogy az adós a fizetési kötelezettsége forint ellenértékét legkésőbb a tartozás esedékességének napján érvényes, az által meghatározott és az üzletszabályzatban rögzítettek szerint közzétett törlesztési árfolyamon köteles teljesíteni. Azaz adós teljesítéseit a forintszámlán történő jóváírás napján, az ezen a napon érvényes és vonatkozó devizanemre általa meghatározott törlesztési árfolyamán átszámítja a kölcsön nyilvántartási devizanemére, és az adós devizatörlesztéseinek nyilvántartására szolgáló számláján jóváírja, majd az esedékesség napján - késedelmes teljesítés esetén a teljesítés napján - devizában törlesztésként számolja el. Az üzletszabályzat II.3. pontja is hasonló rendelkezéseket tartalmaz.

A szerződés 1.1. és 1.4. pontja kizárólag arra az esetre utal, hogy ha a szerződéskötést követően a kölcsön folyósításáig az árfolyamváltozás olyan jelentős, hogy a felperes ezen ok miatt nem kapja meg az igényelt 7.000.000 forintot. A folyósítás utáni árfolyamváltozásról e pontok nem adnak tájékoztatást.

A tájékoztató akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztőtörészet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezik.

Sem az egyedi kölcsönszerződés, sem az üzletszabályzat külön kifejezett magyarázatot, tájékoztatást az árfolyamkockázat mibenlétére, annak a felperes fizetési kötelezettségére gyakorolt hatására vonatkozóan nem tartalmaz, az árfolyamkockázat lényegének, gazdasági következményeinek magyarázatát nem adja. A felperes által 2007. január 5. napján aláírt hitelkérelem utolsó bekezdése is csak azt rögzíti, hogy az adós nyilatkozik, miszerint a bank felvilágosítását - amely szerint a devizában kért kölcsön vonatkozásában az árfolyamváltozásból eredően a kölcsön adósának árfolyamkockázata keletkezik - megértette és tudomásul vette.

A hitelkérelemben, valamint a kölcsönszerződésben szereplő adósi nyilatkozat alapján a felperes azzal valóban számolhatott, hogy a devizában felvett kölcsönnek árfolyamkockázata van. Az I. rendű alperes és az **pénzüntézt.** által nyújtott tájékoztatás tartalma azonban nem állapítható meg, a rendelkezésre álló adatokból pedig az árfolyamkockázat konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, valamint azt, hogy a kockázatviselésének nincs felső határa, a szerződés több, különböző helyen, nem áttekinthető szerkezetben elhelyezett, több szerződési feltétel együttes értelmezése és egybevetése alapján esetleg csak kikövetkeztetni tudta. Az ilyen

szabályozás nem felel meg az átláthatóság követelményének, nem tekinthető világosnak és egyértelműnek (Kúria Gfv.VII.30.024/2015/5.)

A kifejtettekre tekintettel az I. rendű alperesnek az árfolyamkockázatról való tájékoztatása nem felel meg a jogszabályban, az EUB döntéseiben, a Kúria jogegységi határozataiban, valamint a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-ei üléséről készült emlékeztetőben foglaltaknak, így az árfolyamkockázatot a felperesre hárító kikötés nem esik a Ptk. 209. § (4) bekezdésének tilalma alá, ezáltal e kikötés tisztességtelensége a 209. § (1) bekezdése szerint megállapítható. Ezért a szerződés 9.1. pontja nem jelent kötelezettséget a fogyasztóra nézve. Az EUB számos határozatában (pl. C-26/13., C-186/16., C-483/16., C-38/17., C-51/17., C-118/17.) kifejtette, hogy nem az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos tájékoztatás nem megfelelő volta eredményezi a vonatkozó szerződési rendelkezés tisztességtelenségét, hanem annak az a következménye, hogy a fogyasztó hátrányára jelentős mértékben felborítja a felek közötti érdekegyensúlyt.

A Ptk. 209/A. § (2) bekezdése szerint a fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval a szerződő fél által egyoldalúan előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis; a semmiségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni. A megfelelő tájékoztatás hiánya miatt érvénytelen az a szerződéses rendelkezés, amely szerint az árfolyamkockázatot teljes egészében a fogyasztó viseli. Mivel ez a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, ennek érvénytelensége a Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi. Az érvénytelenség megállapításának további jogkövetkezményeit a Ptk. 237. §-a szabályozza, melyet a Legfelsőbb Bíróság általános jelleggel az 1/2010. (VI. 28.) Pk. véleményben és a 2/20210. (VI. 28.) Pk. véleményben értelmezett. Az utóbbi Pk. vélemény 5. pontja, továbbá a 6/2013. PJE határozat 4. pontja is úgy foglalt állást, hogy a szerződés érvénytelenségének megállapítása esetén amennyiben a jogkövetkezmények alkalmazását a fél kéri és az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, a bíróságnak elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekednie. A 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) 37. § (1) bekezdése szerint is a fél az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé vagy határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánításának az alkalmazását kérheti.

A Kúria Konzultációs Testületének 2019. június 19-i üléséről készült Emlékeztetőjében két megoldást ajánlott a bíróságok részére a szerződés érvényessé nyilvánítása körében. Az ítéletábra a szerződést ezen emlékeztetőre is tekintettel úgy nyilvánította érvényessé, hogy a deviza/forint átváltási árfolyamot maximálta, a szerződésben rögzített kamatmértéket (a forintosítási fordulónapig) érintetlenül hagyta. Ez a megoldás megfelel az uniós jogi rendelkezéseknek, továbbá az EUB joggyakorlatában kifejtetteknek és figyelemmel van az érvénytelenség jogkövetkezményei alkalmazása hazai bírói gyakorlatban kialakult elveire is. Alkalmazandó a megtámadási okként szabályozott feltűnő értékaránytalanság kiküszöbölése vonatkozásában született Pk. 267. számú állásfoglalás, miszerint nem a teljes értékegyensúlyt kell létrehozni az érvényessé nyilvánítás során, hanem az aránytalanságnak azt a mértékét kell kiküszöbölni, amely már feltűnővé (jelentőssé) tette az értékaránytalanságot.

A maximált árfolyam meghatározásánál az ítéletábra tekintettel volt arra, hogy mi az az árfolyam, aminek alkalmazása nem kirívóan aránytalan, és nem bontja meg kirívó mértékben a feleknek a szerződésből fakadó jogainak és kötelezettségeinek egyensúlyát, csupán a feltűnő értékaránytalanságot küszöböli ki. Nem tévesztette szem elől, hogy a kölcsönszerződés döntésre előterjesztése során alkalmazott árfolyam 158 Ft/CHF volt. Az MNB devizaárfolyama a szerződés megkötését követően lényegesen csökkent, melynek törlesztőrészletekre gyakorolt kedvező hatását a felperes is élvezte. Jelentősebb tartós emelkedésre, 170 Ft/CHF-re csak 2008. október 15-ét követően került sor. A CHF árfolyama 2010. június 7. napjától emelkedett 200 forint felé. Az Emlékeztetőben foglaltak szerint a fogyasztónak tudnia kellett, hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen irányban is változhat, az infláció jelenségével szintén tisztában kellett lennie, továbbá

azzal is, hogy a forint és a svájci frank inflációjának különbségéből adódóan az árfolyamok elcsúszhatnak, azonban a svájci inflációs adatokat nem ismerhette. Mindezek alapján az ítélet tábla a maximált árfolyamot a szerződéskötéskor irányadó árfolyam mintegy 35%-ával növelten 213 Ft/CHF-ben állapította meg. Ennek megfelelően módosította a szerződés 4.3. pontjának első mondatát, továbbá a szerződés 9.1. pont második mondatát a rendelkező részben írtak szerint; tehát a szerződést az így módosított tartalommal érvényessé nyilvánította. Az elszámoláshoz valamennyi adat nem állt rendelkezésre, ezért az ítélet tábla nem foglalhatott állást abban a kérdésben, hogy a felperesnek van-e tartozása, illetve túlfizetése az I. rendű alperessel szemben. Az elszámolás során esetlegesen szakértő bevonására is szükség lehet.

Az ítélet tábla a Pp. 213. § (2) és (3) bekezdése alapján rész- és közbenső ítéletet hozott, az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű alperes tekintetében a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, a II-IV. rendű alperesekkel szembeni elutasító rendelkezést helyben hagyta. A kölcsönszerződésben a IV. rendű alperes egyáltalán nem vett részt, a II-III. rendű alperesek pedig csupán zálogkötelezettként szerepeltek, így a szerződés kölcsönre vonatkozó - és a keresettel érintett - rendelkezései tekintetében passzív perbeli legitimációval nem rendelkeztek, ezért tűrésre kötelezésük szükségtelen volt.

Az ítélet tábla az iratokat a kereset összegének meghatározása végett visszaküldi az elsőfokú bíróságnak. A másodfokú perki költség összegét csupán megállapította, annak viselése tárgyában az elsőfokú bíróság határoz a Pp. 252. § (4) bekezdése alapján.

Budapest, 2019. december 3.

Dr. Németh László s.k.
a tanács elnöke

. Molnár Ágnes s.k.. Merőtey Anikó s.k.

előadó bíró

bíró